

DRAMMEN
KOMMUNE

FJELL 2020

– et nærmiljøprosjekt for en hel bydel

Innhold

Kort historikk	4
- Politisk forankring	6
Gjennomførte tiltak fra starten i 2009 til og med 2017 ...	8
Områdeutvikling.....	8
- Fjell barnehage	8
- Flerbrukshall på Galterud	8
- Fjell sentrum	10
- Hundremeterskogen	10
- Dumpa	12
- Oppgradering av Fjell fotballbane	12
Tjenesteutvikling	14
- Neon aktivitetshus	14
- Gratis barnehage for lavinntektsfamilier	16
- Aktivitetsskolen	18
- Åpen hall på Galterud	22
- Fjell bydelshus	22
- Gode samarbeidsmodeller – Fjell 2020	24
- Familiehjelpen	26
Ressursmobilisering	28
- Bli med	28
- Jobbjakt	30
- Ung leder	31
- Jobbsjansen	32
- Ut i jobb	32
Planlagte tiltak 2017–2020	35
- Områdeutvikling.....	35
- Tjenesteutvikling	35

Fjell 2020 – et nærmiljø- prosjekt for en hel bydel

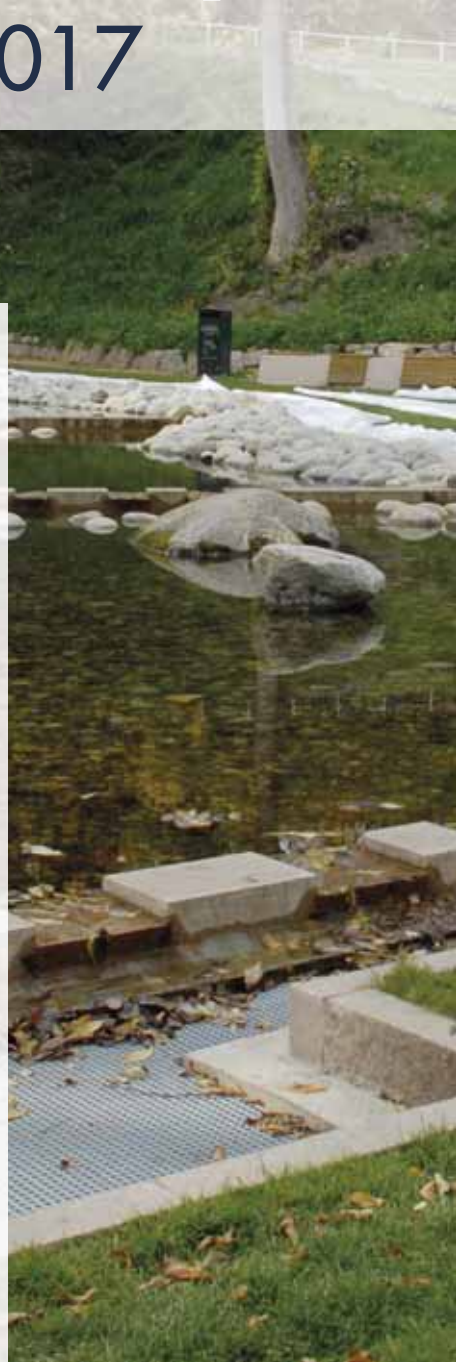
– Underveisrapport 2017

Kort historikk

2. september 2017 var det 50 år siden de første boligene på Fjell sto klare til innflytting. Siden da er det mange som har startet sin boligkarriere i blokkene på Fjell, og folk trives godt. Fjell har fostret gode fotballspillere og andre som har kommet seg opp og fram.

Men det er en kjensgjerning at befolkningen på Fjell kommer dårligere ut i levekårsundersøkelser enn innbyggerne ellers i byen. Analyser viser at bydelen har en opphopning av innbyggere med lav inntekt og lav utdanning. Folk som bor på Fjell har større helseutfordringer og lavere yrkesdeltakelse enn dem som bor i andre bydeler.

Ordføreren tok i 2008, i forkant av budsjettarbeidet, initiativ til å etablere et nærmiljøprosjekt – Fjell 2020. Under budsjettbehandlingen vedtok bystyret en lang-siktig satsing på stedsutvikling og folkehelse på Fjell fram mot 2020. Arbeidet skulle starte med et forprosjekt.

Politisk forankring

Mandat

I juni 2009 behandlet formannskapet mandatet for forprosjektet, som hadde tre hovedformål:

- Oppsummering og supplering av kunnskapsgrunnlaget
- Identifisering av utfordringer og ulike temaer
- Utarbeidelse av en beskrivelse av hovedprosjektet

Formannskapet la vekt på at innbyggerne på Fjell skulle medvirke i alle faser av forprosjektet, både gjennom etablerte nettverk og samarbeidsfora og gjennom samtaler med ulike miljøer.

I tillegg ble det slått fast at det i forprosjektet skulle søkes et bredt samarbeid, mellom ulike kommunale tjenester og med ulike eksterne aktører.

Fra forprosjekt til hovedprosjekt

Forprosjektrapporten ble lagt frem for bystyret i mars 2011. Det slås fast følgende:

«Det er nødvendig å gjøre bydelen Fjell mer attraktiv når det gjelder de fysiske omgivelsene og aktivitetstilbudene for å få et bedre og mer stabilt bomiljø, samt stimulere til utdanning og arbeid for å bedre levekårene. Arbeid og en inntekt å leve av er også grunnleggende for god helse.»

Rådmannen foreslo at utviklingsarbeidet fra forprosjektet skulle videreføres i et hovedprosjekt, med følgende hovedmål:

«Befolkningen på Fjell skal ha høyere sysselsetting og færre på lavinntekt i 2020 enn i 2010.»

Det ble foreslått at arbeidet i prosjektet skulle tuftes på tre strategier:

- **Tjenesteutvikling** som gir kvalifisering, arbeid, trivsel og fremmer helsen
- **Ressursmobilisering** gjennom samarbeid med beboere, borettslag, organisasjoner og statlige myndigheter
- **Områdeutvikling** for utvikling av godt bomiljø, gode møteplasser, aktivitetstilbud og et variert botilbud

Bystyret vedtok at hovedprosjektet skulle igangsettes fra og med april 2011, med følgende hovedaktiviteter:

- Det etableres flerbrukshall ved Galterud skole med to aktivitetsflater. Dette forutsetter at det bygges flerbrukshall med tre aktivitetsflater på Fjell
- Stedsanalysen fra forprosjektet legges til grunn for det videre arbeidet med stedsutvikling. Det utlyses en arkitektkonkurranse med bred medvirkningsprosess for å konkretisere utbyggingsprosjektene og sammenhengen til den eksisterende bebyggelsen på Fjell:
  - o Skal skissere løsning for aktivitetshus/flerbrukshall ved Fjell skole som ivaretar behovene til både skolen, bydelen og idretten og bygger opp under sammenhengen til bydelssenteret på Fjell
  - o Skal inneholde en analyse av fortettingspotensial og utbygging ut over dagens byggesone med mer varierte boliger på Fjell
  - o Skal vise mulig utforming av møteplasser, gangveier og aktivitetsområder
- Borettslag, butikksenteret, frivillige organisasjoner med mer, inviteres til aktiv medvirkning og forpliktende samarbeid gjennom egne samarbeidsavtaler

I desember 2011 behandlet bystyret saken om arkitektkonkurransen for Fjell. Konkurransen ble lyst ut som parallelloppdrag. Fristen var 1. februar 2012.

I oktober 2013 behandlet bystyret sak om Områdeutvikling – Fjell sentrumsområde – rammer for reguleringsplan og delprosjektering. Saken ga retning til reguleringsarbeidet.

I et større perspektiv er det satset på muligheten for å utvikle alternativ boligbebyggelse for området og bydelen hvor det i dag er mye leiligheter i blokk og eneboliger. Gjennom kommuneplan og reguleringsplan er det vektlagt og lagt til rette for utvikling av andre, mer moderne boformer. Deler av et LNF-område er omregulert til boligformål. På Nordre Fjell gård skal det i gang bygging av 25 rekkehus, og det er planlagt for ytterligere syv eneboliger på tomten. For å realisere utbyggingen er det gitt tillatelse til riving av låven fra 1930-tallet i verneklasse C i kommunens kulturminneregister.

GJENNOMFØRTE TILTAK FRA STARTEN I 2009 TIL OG MED 2017

Områdeutvikling

Fjell barnehage

Første byggetrinn var passivhusbarnehage på Fjell. Barnehagen ble åpnet i januar 2011 og kostet 28,5 millioner kroner.

Flerbrukshall på Galterud

Arbeidet med ny flerbrukshall ble satt i gang i juni 2012, innenfor en ramme på 63 millioner kroner. Før arbeidet kunne starte ble den gamle svømmehallen og gymsalen revet.

Den nye hallen ved siden av Galterud skole ble offisielt åpnet i august 2013. I tillegg til den nye, flotte idrettshallen, som blant annet brukes som ungdomsskolens gymsal, har uteområdene rundt den nye hallen og ungdomsskolen fått et helt nytt uteanlegg til 7 millioner kroner.

Både idrettshallen og uteanlegget er en del av Drammen kommunes satsning på byutvikling på Fjell, prosjektet Fjell 2020. Den nye Galterudhallen er en moderne idrettshall på 1. 800 kvadratmeter. I tillegg til basket- og volleyballbane, har den nye hallen også en scene. Tanken er at hallen skal kunne brukes til mange ulike aktiviteter, samt være Galterud skoles samlingslokale.

Innbyggerne ble tatt med på råd

– Vi jobber med å løfte hele byen, og vi skal løfte Fjell spesielt, sa ordfører Tore Opdal Hansen i sin åpningstale og la til:

- Først var planen å erstatte den gamle gymsalen og svømmehallen med en sparsommelig løsning kun for å dekke skolens behov for gymsal. Men vi valgte å ta en time-out, og inviterte til en bred dialog med innbyggerne på Fjell. Elever, foreldre, beboere og lokale idrettsorganisasjoner kom med innspill på hva de ønsket og engasjementet har vært stort.

Fjell sentrum

Ulike alternativer og reguleringsplan

Bystyret behandlet i oktober 2013 sak om «Områdeutvikling – Fjell sentrumsområde – rammer for reguleringsplan og detaljprosjektering». Saken inneholdt også fem alternativer for lokalisering og dimensjonering av ny flerbrukshall på Fjell. Valget falt på et alternativ som innebærer at aktivitetshuset/ flerbrukshallen bygges inn i terrenget ved siden av bydelshuset.

Reguleringsplan for Fjell sentrum og Fjell skole har sikret utvidelse av skolen, etablering av et aktivitetshus med felles bydels- og skolebibliotek, flerbrukshall og nærmiljøkontor samlet under ett tak. Inviteringsbudsjettet er på 404,5 millioner kroner.

Hundremeterskogen

Området, som på folkemunne har vært kalt «Lille Dumpa», eller Bekkefare, har i årtier vært lite tilgjengelig, forsøplet og gjengrodd. Området ble av beboerne utpekt som det mest utrygge området på Fjell. Etter bred brukermedvirkning ble spaden stukket i jorda høsten 2013, og 27. juni 2014 kunne ordføreren åpne en ny, flott park, en samlingsplass for familier og et sted hvor små og store kan møtes, leke og ha det gøy. Navnet Hundremeterskogen kom til etter en navnekonkurranse. Prislapp 7 millioner kroner.

Gangvei

Fjell har manglet gode gang- og sykkelforbindelser. For å fremme fysisk aktivitet i området har det vært arbeidet med å oppgradere, og stedvis legge om eksisterende gangforbindelser og forbinde disse med nye gangveier. Det er hittil investert 3 millioner kroner i nye gangforbindelser.

« Den økende urbaniseringen og fortetting i byen vår gir et økt behov for grønne lunger, og kontakt med naturelementene er svært viktige for barn og unge i oppveksten. »

Fysisk aktivitet og godt liv

I sin hilsen understreket ordføreren viktigheten av å tilrettelegge for fysisk aktivitet for innbyggerne:

– Dette er en park for barna! Vi vet alle hvor verdifulle slike hundremeterskoger er for fremtidige generasjoner. Den økende urbaniseringen og fortetting i byen vår gir et økt behov for grønne lunger, og kontakt med naturelementene er svært viktige for barn og unge i oppveksten, sa han.

Dumpa

Dumpa er et stort felles grøntområde beliggende sentralt i blokkbebyggelsen på Fjell. Området eies av borettslagene.

Kommunen gjennomførte i 2014/2015 et skisseprosjekt for området og gikk i dialog med borettslagene som grunneiere. Gjennom medvirkning med innbyggerne, lokale aktører, skoler og borettslag ble det utarbeidet detaljprosjekt for utforming av området. Dette forslaget ble lagt til grunn for avtale mellom kommunen og borettslagene, som ble inngått i juni 2015 (forankret i egen bystyresak).

Gjennom avtalen har kommunen påtatt seg kostnader til oppgradering og tilrettelegging for flere brukere, ny og forbedret belysning, samt drift og vedlikehold av området framover. Anlegget ble oppgradert for 9 millioner kroner.

Det nye anlegget Dumpa ble åpnet av ordfører i juni 2016.

Oppgradering av Fjell fotballbane

Fjells desidert mest brukte uteområde, kunstgressbanen på Fjell, har lenge vært klar for nytt dekke. I 2016 fikk Fjell fotballbane nytt kunstgress, og kommunen investerte samtidig i oppgradering av cricket løpebane, nye sikkerhetsnett og ny tribune. Prislapp 4,4 millioner kroner.

Anlegget ble åpnet av ordfører i august 2016.

« Dumpa – en samlingsplass for familier og et sted hvor små og store kan møtes, leke og ha det gøy »

Tjenesteutvikling

Neon aktivitetshus

Det røde huset syder av liv

Mange vil huske «Det røde huset» ved siden av Fjellsenteret fra 80- og 90-tallet, da dette var en ren ungdomsklubb. I dag har det skiftet navn til Neon aktivitetshus, og fungerer som et kraftsentrum for ungdom i bydelen.

Neon er et aktivitetshus for ungdom mellom 9 og 18 år på Fjell. Hit kan de komme etter skolen: slappe av, spise litt, hygge seg med venner og ikke minst kaste seg ut i mange spennende og kreative aktiviteter.

Godt besøkt

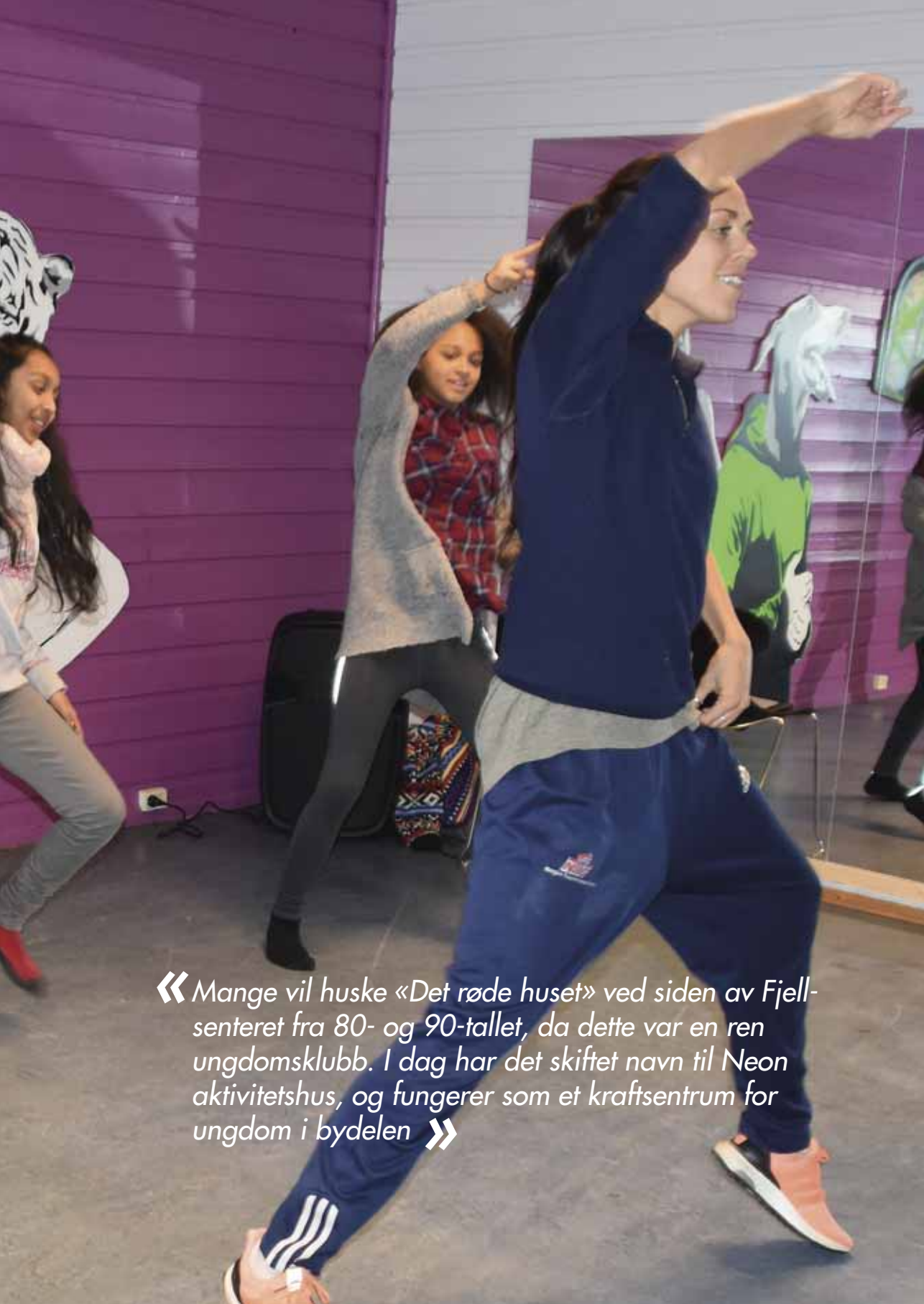
Neon aktivitetshus har i snitt besøk av rundt 30 ungdommer hver dag. Det legges til rette for ulike målgrupper ulike dager. Neon er oppe fire dager i uka. Åpningstiden er flyttet til rett etter skoletid og det har ført til at flere bruker tilbudet. Fra 2013 til 2014 økte besøket med 83 prosent, og fra 2014 til 2015 med ytterligere 24 prosent. Neon tilbyr gratis og sunn mat hver eneste dag.

På mandager er det jentekafé for aldersgruppen 13–18 år. To dager i uka er det juniorklubb for elever fra 4. til 7. klasse. Onsdag er det ungdomsklubb for 13- til 18-åringene.

Mangfoldig aktivitetstilbud

Neon kan tilby foto- og filmkurs. Et musikk- og mediastudio står til disposisjon for ungdommene. Det er engasjert en musiker som underviser i å skrive raptekster, samt musikkproduksjon og fotografering. Det er også mulig å gå på kurs for å lære seg å lage videoer. Det er dansekurs for barn og ungdom hver for seg.

Det tilbys også fysisk aktivitetskurs og det er egen rockebinge på Galterud. I Galterudhallen er det basketball for gutter og for jenter. Neon fungerer som en språktrenings- og læringsarena etter skoletid. Dette gir barn og unge en alternativ mestringsarena enn det skole og idrett tilbyr.

« Mange vil huske «Det røde huset» ved siden av Fjellsenteret fra 80- og 90-tallet, da dette var en ren ungdomsklubb. I dag har det skiftet navn til Neon aktivitetshus, og fungerer som et kraftsentrum for ungdom i bydelen »

Forsterkningstiltak

Gratis barnehage for lavinntektsfamilier

Aktiv rekruttering av barn til barnehage

Sosial profil og graderte betalingssatser

Drammen kommune hadde i en årrekke en moderasjonsordning på barnehageplass for familier med lav inntekt. Det var en betalingssats for familier med inntekt under 2,5 G, en noe høyere sats for familier med inntekt mellom 2,5 G og 4 G og ingen moderasjon for familier med inntekt over 4 G.

Gratis kjernetid i barnehagen

Gratis kjernetid i barnehage var en forsøksordning som ga nyttige erfaringer. Drammen kommune mottok fra og med 2008 støtte fra Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet til dette tiltaket. Til å begynne med var forsøket rettet mot fire- og femåringer med innvandrerbakgrunn fra bydelen Fjell og deler av Strømsø. Dette ble fra 2010 utvidet til også å omfatte alle treåringer.

Hensikten med gratis kjernetid var å styrke integreringsarbeidet. Én av nøkkelfaktorene for å bli godt integrert i et samfunn man flytter til, er at man kan kommunisere med dem som allerede bor der. I Norge er grunnskolen den arenaen der alle møtes, uansett etnisk, sosial, kulturell eller religiøs bakgrunn. Gode ferdigheter i norsk er derfor svært viktig for å bedre barnas forutsetninger for læring og faglig fremgang, men like mye for å kommunisere og samhandle med andre barn på tvers av de forskjeller et mangfoldig samfunn innebærer.

Stor oppslutning

Det var stor oppslutning om gratis kjernetid. Drammen kommune kunne tilby gratis plass 20 timer i uka til alle barn i bydelene Austad/Fjell og deler av Strømsø. Det ble drevet aktiv rekruttering av barn, ved at familier med innvandrerbakgrunn med små barn ble oppsøkt hjemme. De aller fleste takket ja til tilbudet. Etter at tiltaket hadde vært i drift i nesten sju år kunne det påvises at integreringen var styrket, det samme gjaldt barnas norskferdigheter. I forsøksområdene Fjell og Strømsø økte deltakelsen i barnehage fra 48,8 til 88 prosent bare i løpet av 2010. I 2014 gikk 97 prosent av barn i alderen tre til fem år i prosjektområdet i barnehage.

« Hensikten med gratis kjernetid var å styrke integreringsarbeidet. En av nøkkelfaktorene for å bli godt integrert i et samfunn man flytter til, er at man kan kommunisere med dem som allerede bor der »

Ville gjøre mer av det som virker

Bystyret ønsket å bruke erfaringene i forbindelse med gratis kjernetid for å øke antall barn i barnehagene, ikke bare på Fjell og Strømsø, men i hele byen. Dette vedtaket gjorde det nødvendig å tenke nytt. En analyse viste at det ville være mulig å tilby gratis barnehageplass til alle barn i lavinntektsfamilier. De statlige midlene til gratis kjernetid og kostnadene ved moderasjonsordningen ville kunne finansiere en slik ordning.

Ny ordning innført fra 1. oktober 2014

Ordfører tok et initiativ overfor Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Overfor departementet ble det lagt vekt på at den foreslåtte ordningen ikke bare ville stimulere språkutviklingen og styrke integreringen, men også være et tiltak som motvirker barnefattigdom og sosial ulikhet. Departementet ga grønt lys og Drammen kommune kunne fra 1. oktober 2014 tilby gratis barnehage til alle med familieinntekt under 4 G, i hele byen.

Aktivitetsskolen

Fjell og Brandengen skoler er piloter.

Levekårsplan 2016-2019 ble behandlet av bystyret i juni 2015. Ett av tiltakene Levekårsplanen peker på er å etablere en aktivitetsskole – for læring og trivsel.

Som en direkte oppfølging av Levekårsplanen vedtok bystyret i april 2016 et prøveprosjekt med aktivitetsskole ved Brandengen og Fjell skoler i skoleåret 2016-2017. Ambisjonen for Aktivitetsskolen er å tilby et læringstilbud som fremmer elevenes faglige og sosiale læring.

Aktivitetsskolen har to overordnede hovedmål:

- Styrking av læringsløpet og forbedring av levekårene for barn generelt, og for barn i familier med lav inntekt spesielt.
- Forbedring av SFO-tilbudet i Drammen kommune, først gjennom prøveprosjektet på Fjell og Brandengen skoler, deretter ved å innføre ordningen ved alle barneskolene i Drammen.

« Ambisjonen for aktivitetsskolen er å tilby et læringstilbud som fremmer elevenes faglige og sosiale læring »»

Aktivitetsskolen innføres gradvis

Brandengen og Fjell skoler startet med aktivitetsskole for sine 1. klassinger august 2016. Tilbudet ble utvidet til å omfatte 1.-4. klasse fra og med august 2017.

Planen er at seks av de resterende barneskolene skal innføre aktivitetsskole for 1. til 4. trinn fra høsten 2018, mens de siste seks skal følge etter høsten 2019. Det er utviklet en rammeplan for Aktivitetsskolen.

Et tiltak for sosial utjevning

Aktivitetsskolen inneholder mer læring enn tilbudet i SFO, hvor det har vært mest fokus på omsorg og lek. Dette vil styrke hele læringsløpet og forbedre levekårene for alle barn, og særlig barn fra familier med lav inntekt. Ordningen med gratis plass til barn fra familier med lav inntekt gjelder derfor også i Aktivitetsskolen. Aktivitetsskolen skal virke sosialt utjevnende.

Fokus er læring

Læring er definert som varig endring av atferd, og gjelder for alle aktiviteter i Aktivitetsskolen. Læring skjer best i et sosialt fellesskap, i undersøkende og problembasert arbeid, gjennom lek og bevegelse, ved bruk av fantasi og i kunstnerisk utfoldelse. Barna skal utvikle abstrakte kunnskaper, kritisk og kreativ tenkning og evne til å praktisere det de har lært. Læring i Aktivitetsskolen deles inn i fire områder:

1. Språklige AKS

Aktivitetsskolen skal være en arena for språkutvikling. Barna skal stimuleres til å forstå og bruke det norske språket, både muntlig og skriftlig. Ved deltakelse i Aktivitetsskolen får barnet en videreføring av språkopplæringen som foregår i skolen.

2. Aktive AKS (omfatter også kulturelle aktiviteter)

Målet med tilrettelagt fysisk aktivitet i Aktivitetsskolen er å fremme konsentrasjon, motoriske ferdigheter, opplevelse av mestring og selvtillit, og å forbedre fysisk og psykisk helse.

I Aktivitetsskolen skal barna møte varierte kunstneriske og kulturelle uttrykk, erfare, skape og være kreative og motiveres til å vise frem sine egne kunstneriske og kulturelle uttrykk.

3. Utforskende AKS

Aktivitetsskolen skal være en arena for videreføring av læringen som skjer i skolen, gjennom læringsstøttende aktiviteter som ofte er lekpregede og gjennom alternative læringsarenaer. (Stikkord: matematikk og digitale ferdigheter, innovasjon, entreprenørskap og kreativitet).

4. Sosiale AKS

I Aktivitetsskolen skal barna utvikle sine sosiale ferdigheter, og etablere og videreutvikle vennskap. Barna skal få ferdigheter som gjør dem i stand til å fungere i samspill med andre. Samspill, interaksjon og empatiske evner overfor andre skal gi barna økt sosial mestring.

Deltakelse

Økt deltagelse på Aktivitetsskolen er et mål for at den skal virke sosialt utjevne. Etter det første året av Aktivitetsskolen har deltagelsen på Fjell skoles 1. trinn økt fra i snitt 38 prosent siste fem år, til i 2016/2017 å ligge på 68 prosent deltagelse for 1. trinn. 49 prosent av plassene er gratisplasser i 2016/2017.

På Brandengen har 1. trinn gått fra 68 prosent deltagelse i snitt de siste fem år, til å ligge på 78 prosent deltagelse i 2016/2017 for 1. trinn. På Brandengen var 31 prosent av plassene gratisplasser i 2016/2017.

Leksehjelp på Galterud skole

I behandlingen av Økonomiplanen 2014–2017 fattet bystyret vedtak om at statlige midler til Fjell 2020 skulle benyttes til blant annet leksehjelp på Galterud skole.

Fjell 2020 har siden 2014 bevilget et årlig beløp på 400 000 kroner for å sikre et kvalitativt godt leksehjelpstilbud tre dager i uka for ungdommen på Galterud skole. Lærerne på leksehjelpstilbudet har godkjent formell utdanning, og det serveres også et lett måltid. Det er satt som mål at minst 20 prosent av elevene, altså cirka 60 elever skal benytte seg av tilbudet ukentlig.

Skolens evaluering av ordningen viser at blant de elevene som skolen har kunnet følge fra de gikk i 8. klasse, og som har deltatt på leksehjelp regelmessig og som nå går i 9. eller 10. klasse, har et flertall beholdt, eller økt sine karakterer i ett eller flere av de skriftlige fagene.

Åpen hall på Galterud

Åpen hall er finansiert av Fjell 2020, og kommunen er prosjekt-eier. Tilbudet startet opp i 2014, og ble utviklet og drevet av Drammen Idrettsråd, i samarbeid med virksomhet Kultur i Drammen kommune. Fra sommeren 2017 overtok virksomhet Kultur driften av tilbudet.

Åpen Hall er et gratis tilbud i Galterudhallen til barn og unge som bobler av energi, som elsker spill, lek og idrett og som liker god musikk. Her kan de, innenfor trivelige og godt tilrettede rammer, kaste seg ut i frie aktiviteter som basketball, fotball eller innebandy, dans, capoeira og mye mer.

Proffe treningsveiledere er til stede og hjelper til for at alle skal få deltatt i aktiviteter de ønsker seg. Hele hallen og alt utstyret står til fri disposisjon. Tilbudet er svært populært, og hadde 3030 besøk i 2016.

Åpen hall for 4. til 7. trinn er på onsdager fra kl. 15.00 til 17.00. Åpen hall for de fra 8. trinn og oppover er fredager fra kl. 19.00 til 21.30.

Fjell bydelshus

Hjertet i lokalsamfunnet

Alle kommunens bydelsfunksjoner på Fjell er lokalisert til Fjell bydelshus. Ett av målene i prosjektet Fjell 2020 er å gjøre kommunale tjenester mer tilgjengelige for befolkningen. Derfor er deler av bydelshuset nå bygget om.

Hallen i bydelshuset, som tidligere kun var et tomt rom, er nå bygget om og huser Bydelstjenesten på Fjell. Rommet har fått skranke der befolkningen kan få hjelp til bibliotek tjenester, lån eller leie av lokaler og/eller utstyr, møte Danvik-Fjell frivilligsentral, eller få veiledning om kommunale tjenester. Informasjon om det som skjer i prosjektet Fjell 2020 er også tilgjengelig. Rommet er utstyrt med storskjerm med informasjon om ulike tilbud og tjenester, og det er installert brukerterminaler for bruk av nettjenester. Nye møbler inviterer til å ta området i bruk som møteplass, og nyte en kopp kaffe fra den nye kaffemaskinen.

Personalet i bydelshuset har fått kontor plass i første etasje, og dette gjør det enklere for innbyggerne å ta kontakt. I bibliotekdelen har det kommet et nytt spillrom for barn og unge.

Større arealer i bydelshuset er bygget om, lydisoleringen er bedret og ny lyssetting gjør lokalene mer innbydende. Ombyggingen er stort sett finansiert av statlige Fjell 2020-midler, det samme er nye møbler og PC-terminaler. Biblioteket har gått inn med midler til deler av ombyggingen, og til innkjøp av TV-skjerm til prosjektkontoret.

Ombyggingene har kommet som en følge av et arbeid for å omorganisere tjenestene i bydelshuset, og skal bidra til bedre og mer effektive samarbeidsløsninger. Med en felles skranke (publikumsmottak) for prosjektkontoret, nærmiljøkontoret, frivilligsentralen og biblioteket, kan befolkningen enklere få hjelp til flere tjenester. Dette muliggjør også lengre åpningstid, noe som spesielt er viktig for biblioteket siden åpent bibliotek ikke lenger er avhengig av at det er en egen bibliotekar til stede til enhver tid.

Fra og med 1. januar 2017 er åpningstidene utvidet slik at biblioteket er åpent fem dager i uka og Bydelstjenesten to kvelder i uka.

Fra og med oktober 2015 har NAV Drammen tilbudt Jobbjakt-kurs på Fjell bydelshus, og fra og med april 2017 har de også startet opp Ut i jobb-kurs. De har tilhold i bydelshuset fem dager i uka. Jobbjakt og Ut i jobb er to av pilotprosjektene i Fjell 2020.

Omlegging av tjenestene og ombyggingen har økt besøkstallet med nesten det dobbelte fra 24 532 i 2015 til 46 233 i 2016.

Gode samarbeidsmodeller – Fjell 2020

Dårlig psykisk helse blant barn, unge og voksne på Fjell er en stor utfordring. Skolene opplever økende grad av elever som sliter med psykisk helse, og som ikke er mentalt i stand til å ta imot den opplæringen skolen skal gi. I tillegg opplever de at foreldre mer og mer abdiserer i sin foreldrerolle, da deres barn er mer språkføre enn dem, kjenner bedre til samfunnet og blir premissleverandører.

Prosjektet «Gode samarbeidsmodeller – Fjell 2020» har jobbet med å utvikle et konsept som skal bidra til å fremme helse for barn, unge og foreldre ut fra en helhetlig livssituasjon, og styrke barn og ungdoms oppvekstvilkår, og derigjennom læringsresultater.

For å nå dette målet har det vært jobbet med metodeutvikling som gir skolene og barnehagene konkret handlingskompetanse, og raskere tilgang til blant annet spisskompetanse ved behov. Tiltakene skal også sikre en lettere tilgjengelighet til tjenestene for barn og foreldre som sogner til skolene på Fjell.

Prosjektet har bidratt til å etablere:

- mestringskurs for elever på Galterud skole
- metoden strukturert begrepslæring på Fjell skole
- pedagogisk ledernetverk
- læringsmiljøteam i PPT
- Familiehjelpen

I tillegg har alle barnehager og skoler på Fjell fått kompetanseheving på vold i nære relasjoner, språk og psykisk helse og utenforskap og ensomhet.

3

25

27

4

26

28

30

Familiehjelpen

Psykisk helsehjelp og støttesamtaler i vanskelige perioder i livet, uten omfattende henvisningsprosedyre og uten lange ventelister, det var drømmen til prosjektgruppen i Fjell 2020-prosjektet, – Gode samarbeidsmodeller på Fjell. Denne drømmen ble realisert gjennom tiltaket Familiehjelpen.

Familiehjelpen bemannes av 2,2 stillinger og er blitt en suksess. Dette realiserte ikke bare prosjektgruppens drøm, men også Folkehelseinstituttets anbefalinger for forebyggende psykisk helsearbeid i kommunen.

Familiehjelpen startet opp 1. oktober 2015, og har tilhold i den nye Bydelstjenesten på Fjell bydelshus, der de har kontorplass i helsestasjonen. Familiehjelpen veileder foreldre i oppdragelse og omsorg, drar på hjemmebesøk, har samtaler med barn som strever psykisk, og bistår barnehager og skoler dersom de har bekymringer for barns psykiske helse og foreldrenes omsorgsressurser grunnet psykiske belastninger i familien.

Familiehjelpen har faste møtepunkter med helsestasjonen og samarbeider med andre instanser som BUP, Barneverntjenesten, Familievernkontoret, Alternativ til Vold m.fl..

Familiehjelpen har hjulpet 60 familier i løpet av sitt første driftsår, og de har fått 49 nye saker i 2017, samt videreført 25 saker fra 2016. Til sammen omfatter sakene i 2017 til sammen 121 brukere. 18 av disse sakene er avsluttet. Ordningen ser med dette ut til å fungere etter hensikten. Mange foreldre opplever å få svært god hjelp fra Familiehjelpen.

Familiehjelpen er nå et ordinært tiltak under virksomhet Senter for Oppvekst.

« Familiehjelpen har i løpet av sitt første driftsår hjulpet 60 familier. Ordningen ser med dette ut til å fungere etter hensikten »

Ressursmobilisering

Én av hovedstrategiene til Fjell 2020 er ressursmobilisering. Prosjektet er opptatt av å mobilisere ressursene i befolkningen, men også av å samarbeide nært med frivillige aktører på Fjell. Det jobbes aktivt med å danne ungdomscrew som både er med på å utvikle og drifte tiltak. Ungdommene er blant annet svært aktive når det gjelder planlegging og gjennomføring av Blåkkfestivalen. Ressursmobilisering innebærer bred brukermedvirkning, og brukerne har aktivt vært involvert i utviklingen av Neon, uteområdene og framtidig aktivitetshus og flerbrukshall.

Bli med

«Bli Med» er et informasjonsprosjekt i regi av Fjell 2020. Målet med prosjektet er å nå ut til flest mulig innbyggere på Fjell med informasjon om hvilke tilbud som finnes på Fjell, og å samle inn informasjon om hva befolkningen på Fjell savner av tilbud.

Det er utarbeidet en komplett aktivitetsoversikt/katalog med alle relevante tilbud på Fjell. Her er opplyst hvem som er kontaktperson for hvert enkelt tilbud. Aktivitetskatalogen er oversatt til arabisk, somalisk, dari, tyrkisk og urdu. I neste omgang vurderes det oversettelse til engelsk i tillegg. Drammen kommune har god erfaring med å nå innbyggerne med informasjon ved å gå fra dør til dør og snakke om tilbudet, samtidig som man overleverer skriftlig informasjon. Alle leilighetene på Fjell har blitt besøkt, og Frivillighetstjenesten er allerede i gang med aktiviteter som er foreslått av Fjells beboere.

Det

Arrin

– Ka

Fjel

– S

شامل

م الينا!

تفاق

skjer på Fjell – bli med!

nahan ayaa ka dhacaya Fjell
soo qaybgal!

ll'de bunlar oluyor
en de katıl!

Fjell میں یہ کچھ ہو رہا ہے – آپ بھی
ہوں!

الأنشطة المبرمجة بمنطقة فيال (Fjell) - انض

این به فییل (Fjell)

می افتد- همراه شوید

Fjell ♥

Ung leder

Kurs for morgendagens ledere

Ung Leder-kurset er et utdanningsforløp som skal engasjere unge mennesker innen lederskap i forskjellige organisasjoner. De får kunnskap om hvordan de utvikler og leder kulturarrangementer, og de lærer å mestre både presentasjonsteknikk og markedsføring.

Kurset går over seks måneder, og kan kombineres med skole og andre aktiviteter. Det er fem undervisningsuker i tillegg til praktisk arbeid.

Etter endt kurs får alle diplom, og dette lærer de:

- Entreprenørskap
- Event management
- Lederskap
- Markedsføring
- Teamwork

Sitater fra noen ungdommer som deltar på programmet

«Ung Leder»:

«Veldig bra opplegg, vi får lov til å være litt kreative noe som trimmer hjernen til å tenke på forskjellige måter. Du lærer ved å samarbeide og ta ansvar, så du kjenner litt på «leder-følelsen».

«Jeg er veldig fornøyd og trives godt, mentorene hjelper oss med å vise veien og vi får lov til å gjøre det mesteparten selv. På Ung Leder kurs har vi lært å ha gode forbilder, og jeg vil si at våre mentorer er gode rollemodeller».

«Ung Leder er veldig profesjonelt, og jeg føler at jeg blir tatt på alvor».

Kvalifisering

Jobbsjansen

Et tilbud til innvandrerkvinner

Prosjektet «Jobbsjansen» startet opp i august 2013 og har som formål å kvalifisere innvandrerkvinner for arbeidslivet. Målgruppen er kvinner som står utenfor arbeidslivet, og som verken deltar i introduksjonsprogram eller mottar økonomiske ytelser fra NAV. I 2015 ble det åpnet for at halvparten av deltakerne kunne være sosialhjelpsmottakere.

Det legges vekt på at deltakerne er motivert for å gå ut i arbeid eller å ta utdanning. Siden oppstart, og til og med 2016 har prosjektet hatt 111 deltakere, og 62 prosent av disse har så langt kommet i jobb eller utdanning. Alle får et individuelt tilrettelagt kvalifiseringsopplegg rettet mot utdanning eller arbeid.

Jobbsjansen er et samarbeid mellom Fjell 2020 og NAV Drammen.

Undervisning

Det er store forskjeller deltakerne imellom med hensyn til språkferdigheter, utdanningsnivå og arbeidserfaring. Det utarbeides derfor individuelle planer for den enkelte. Det er fokus på norskkunnskaper, opplæring i arbeidsmarked og arbeidsliv og bevisstgjøring om egne evner og ressurser. Det er viktig å lære å sette seg realistiske mål og hvordan man skal nå disse.

Helse

Deltakere som har behov for det har trening og helseundervisning på Fysioteket – Frisklivssentralen i Drammen, som en del av sin plan. De trener i gruppe og får individuell oppfølging gjennom samtaler som fokuserer på gode levevaner, helse og kosthold og betydningen av god helse for å kunne stå i jobb.

Praksis

Når deltakeren har de nødvendige kvalifikasjoner, språklig, fysisk og på andre måter, finner prosjektleder en passende praksisplass. Det er viktig at deltakeren har realistiske forventninger og at praksis legges til en arbeidsplass eller et yrke hvor det etter hvert er mulig å få en ordinær jobb.

Alle deltakere som er i praksis har en mentor, en veileder som er i samme type stilling som deltakeren selv vil jobbe i. Prosjektleder følger deltakeren tett og har et tett samarbeid med arbeidsgiver og mentor.

Jobbjakt

Jobbjakt er et av pilotprosjektene i Fjell 2020, og er et samarbeid mellom NAV Drammen og Fjell 2020. Målet er å få flere i arbeid. Kursets hovedmål er at deltakerne skal bli økonomisk selvhjulpne gjennom arbeid, eventuelt med arbeidspraksis og lønnstilskudd.

Målgruppen er kvinner og menn i alderen 29–55 år som mottar sosialstønning, og som har behov for en mer omfattende formidlings- og oppfølgingsbistand. Kurset bygger på arbeidsmetodikken fra Jobbsjansen. Deltagerne får individuelle planer, og følges tett opp.

Kurset går over tre dager i uken, og har en varighet på tre uker. Kursene holdes på Fjell bydelshus, og kjøres kontinuerlig gjennom året. I perioden mai 2016–juni 2017 ble det gjennomført ni kurs med til sammen 94 deltakere, hvorav 52 har fått jobb og syv har gått ut i arbeidstrening. Per september 2017 er to nye kurs i gang med til sammen 21 deltagere.

Ut i jobb

Målrettet kvalifiseringstiltak for innbyggere fra Fjell

I 2017 er innsatsen for å få flere i jobb ytterligere styrket ved at Fjell 2020 i samarbeid med NAV Drammen har igangsatt kursrekken Ut i jobb.

Det nye tiltaket startet opp i april og er målrettet mot arbeidsledige fra Fjell, og har et lengre tidsløp enn Jobbjakt. Det vil si at deltagere til det nye tiltaket er personer som trenger noe mer oppfølging enn de som deltar på Jobbjakt, men ikke fullt så omfattende som i Jobbsjansen. Også dette kurset bygger på arbeidsmetodikken fra Jobbsjansen. Det nye tilbudet er for både kvinner og menn, og gis på Fjell bydelshus. I løpet av de fem første månedene er det kjørt tre kurs og fem deltagere har fått arbeid og ti er i arbeidstrening.

Lavterskel arbeidstreningstilbud og ny møteplass

Fjell 2020 har investert i et nytt kjøkken og et lite vaskeri på Fjell bo- og servicesenter for å utvikle det til språk- og arbeidstreningssplasser for deltagere på Jobbsjansen, Introduksjonssenteret og andre NAV deltakere. I tillegg har Fjell bo- og servicesenter fått noe driftsmidler fra Fjell 2020 i en startfase for å åpne Café Societeten, slik at befolkningen på Fjell kan få et nytt møtested.

Planlagte tiltak 2017–2020

Områdeutvikling

Utvikling av nye uteområder

Arbeidene med å bygge om parkeringsplassen vis a vis Hundremeterskogen og Fjellsenteret er i gang. Ombyggingen skal tilrettelegge for en bedre gang- og sykkelforbindelse, gi et nytt park- og aktivitetsområde og ny parkeringsplass med adkomst direkte fra Lauritz Grønlands vei med mål om en tryggere og bedre situasjon for myke trafikanter. Slik blir også grønndraget mellom Fjell sentrum og Hundremeterskogen styrket for opphold og aktivitet.

Som del av dette prosjektet arbeides det også med å oppgradere lekeområdet vis a vis Fjell bydelshus for å styrke sentrumsfunksjonen og heve områdets leke- og aktivitetstilbud.

I løpet av 2016 har det vært dialog med Fjell bo- og servicesenter, som har ønsket en bedre fysisk kobling til sentrumsområdet og en bedre mulighet for å skape aktivitetsmuligheter og møteplasser til sine beboere. Det jobbes videre med muligheten for en utvikling av senterets inngangsparti.

Fjell skole og nytt aktivitetshus

Planlagt byggestart for skoleutvidelse og aktivitetshus er høsten vinteren 2017/2018, med planlagt ferdigstillelse av skoleanlegget inkludert uteområder i 2020.

Tjenesteutvikling

I perioden 2018–2020 vil hovedfokuset være på utvidelse av Aktivitetsskolen til også å gjelde resten av kommunen, samt på oppstart av flere kvalifiseringstiltak for voksne, og på tiltak rettet inn mot ungdomsmiljøet på Fjell.

Underveisevaluering av Fjell 2020

Områdeutvikling, inkludert forprosjektet, på Fjell har pågått fra og med 2009. Det har vært et ønske om å få et eksternt blick på prosjektet, og se hvilke resultater prosjektet har gitt og om vi er på rett vei. Underveisevaluering av prosjektet, med unntak av Aktivitetsskolen som får egen evaluering, har blitt gjennomført av Vista Analyse ved Ideas2evidence. Rapporten ble forelagt formannskapet 19. september.

Prosjektøkonomi

Investeringer områdeutvikling – gjennomførte og pågående i perioden 2011–2017

Investering områdeutvikling	Ferdigstilt	Pris	Kommunale midler	Statlige midler
Fjell passivhusbarnehage	Jan. 2011	28,5 mill. kr	28,5 mill. kr	-
Parallelløppdrag	2012	1 mill. kr	1 mill. kr	-
Galterudhallen	Aug. 2013	63 mill. kr	63 mill. kr	-
Uteområder Galterudhallen og Galterud skole	Aug. 2013	7 mill. kr	7 mill. kr	-
Ny park Hundremeterskogen	Jun. 2014	7 mill. kr	4 mill. kr	3 mill. kr tilskudd 2014
Ny gangvei	Jun. 2016	ca. 5 mill. kr	2,5 mill. kr	0,5 mill. kr tilskudd 2014
Dumpa	Jun. 2016	9 mill. kr	5,5 mill. kr	3,5 mill. kr* tilskudd 2015
Nytt dekke på fotballbanen, oppgradering av cricket løpebane, nye sikkerhetsnett og ny tribune	Aug. 2016	4,4 mill. kr	4,5 mill. kr	-
Utvikling av nye lekeområder/park	2017/2018	ca. 7 mill. kr	ca. 3,5 mill. kr	3,5 mill. kr tilskudd 2016 I tillegg kommer 3,5 mill. kr. fra tilskudd 2017
Totalt 2011-2017		Ca. 131,9 mill. kr	119,5 mill. kr	14 mill. kr inkl tilskudd 2017

Investeringer i uteområde og bygg i perioden 2017–2020

Tiltak	Økonomiplan 2017-2020
Uteområder – Fjell allmenning	16 mill. kr. (Prosjektert til 21 mill. kr., hvorav 5 mill. kr. finansieres med statlig tilskudd.)
Erstatningsbarnehage	33,5 mill. kr.
Inventar/utstyr erstatningsbarnehage	2 mill. kr.
Ny flerbrukshall og aktivitetshus, samt rehabilitering og påbygging Fjell skole	341 mill. kr.
Inventar/utstyr flerbrukshall	2 mill. kr.
Inventar/utstyr Fjell skole	10 mill. kr.
Totalt kommunale investeringer	404,5 mill. kr.

Tjenesteutvikling* i perioden 2013-2017

Tiltak	2013	2014	2015	2016	2017	Totalt 2013-2017
Koordinator (KMD-midler)	–	–	625 000	625 000	625 000	1 875 000
Gode samarbeids- modeller (KMD-midler)	–	150 000	1 669 020	2 080 980	I ordinær drift	3 900 000
Bydelstjenesten (KMD-midler)	–	500 000	100 000	I ordinær drift	–	600 000
Kjøkken/vaskeri (KMD-midler)	–	–	754 148	I ordinær drift	–	754 148
Jobbjakt (KMD-midler)	–	–	Kommunale	Kommunale	450 000	450 000
Bli Med (KMD-midler)	–	–	–	63 123	44 227	107 350
Evaluering (KMD-midler)	–	–	–	–	500 000	500 000
Aktivitetsskolen** (KMD-midler)	–	–	–	3 200 000	3 200 000	6 400 000
BROBU (fra BUFdir)	400 000	500 000	400 000	–	–	1 300 000
Jobbsjansen (fra IMDi)	1 200 000	3 000 000	3 225 000	1 935 000	1 700 000	11 060 000
Kommunale prosjektmidler	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	10 000 000
Totalt 2013-2017						36 946 498

*Utgifter til Gratis kjernetid i barnehagen/gratis barnehagen er ikke inkludert her. I perioden 2011-2016 utgjorde dette 47,5 mill. kr. I tillegg har kommunen fått fattigdomsmidler fra staten til å drive sommerferietilbud på Fjell.

**I tillegg mottar kommunen 20 mill. kroner i perioden 2016-2020 for Aktivitetsskolen fra Utdanningsdirektoratet.

I tillegg kommer kommunens driftsutgifter for virksomhetene på Fjell på ca 198 millioner kroner.

www.drammen.kommune.no